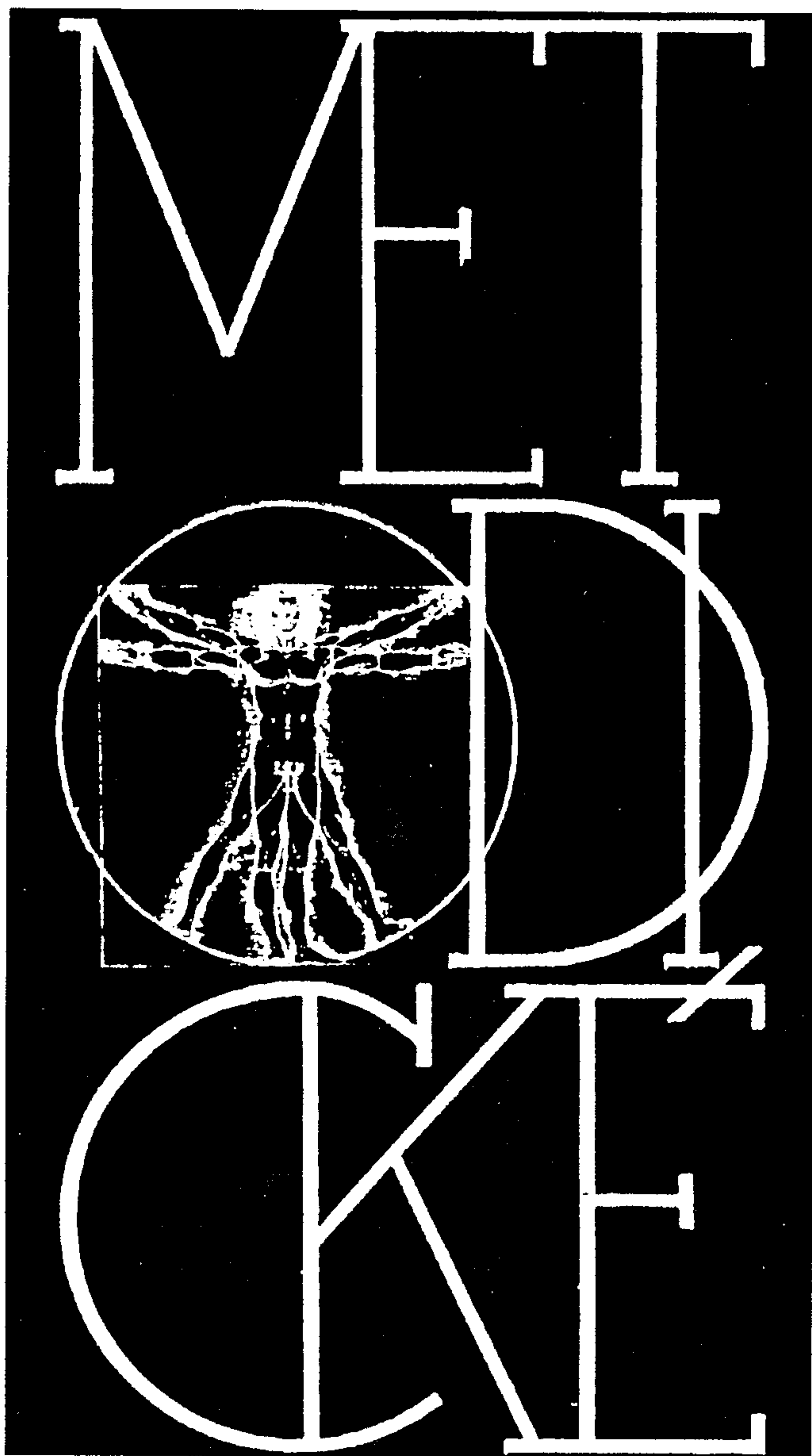

VÝCHOVA V PŘÍRODĚ • METODIKA

HRY • PREMIERY • TURISTIKA • DRAMATURGIE •

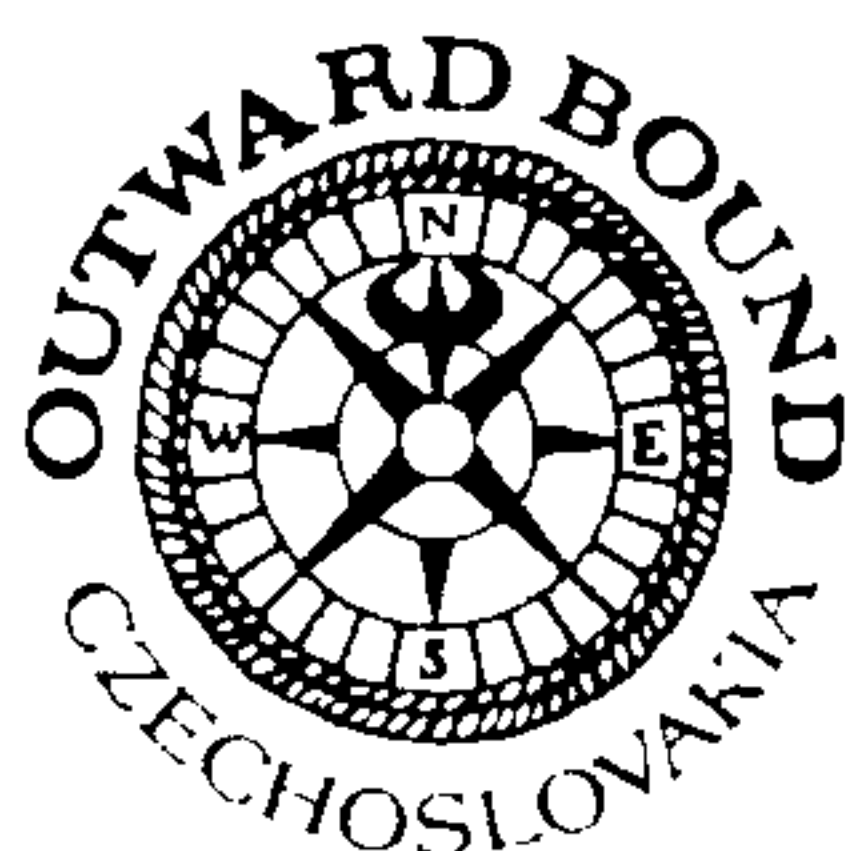
PRÁZDNINOVÁ PEDAGOGIKA • VOLNÝ ČAS • ŽIVOTNÍ STYL

LISTRY

ročník I • 2-3/92

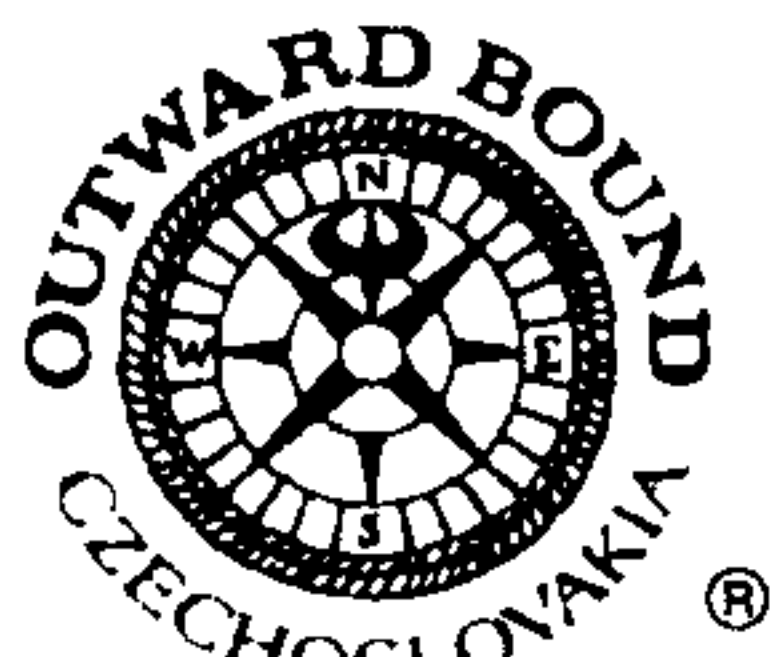

PRÁZDNINOVÁ ŠKOLA LIPNICE
OUTWARD BOUND CZECHOSLOVAKIA

PRÁZDNINOVÁ ŠKOLA LIPNICE -
OUTWARD BOUND CZECH REPUBLIC

Prázdninová škola Lipnice je členem mezinárodní organizace OUTWARD BOUND®, sdružující více než 40 škol a center v téměř 30 státech všech pěti kontinentů.

LIPNICKÉ METODICKÉ LISTY

Vydává: Prázdninová škola Lipnice, občanské sdružení, metodické a školicí centrum pro výchovu v přírodě, pro své členy, absolventy, příznivce a další zájemce, ve spolupráci s DDM Brno - Lužánky a s Klubem kultury Uherské Hradiště. Vychází 4x do roka.

ROČNÍK 1, ČÍSLO 2-3/92

Náklad: 800 ks
Cena: 20 Kč.

Odpovědný redaktor: Ota Holec. **Redaktor:** Romana Latová, Vendula Tajovská. **Na tomto čísle dále spolupracovali:** Petra Findeisová, Milan Hanuš, Stanislav Heža, Eva Macourková, Michal Stránský, Hanka Ždímalová. **Grafická úprava:** Romana Latová, Bob Stránský, Michal Stránský. **Obálka:** Bob Stránský. **Foto:** Rostla Kyša, Jaroslav Musil, Magda Pinkasová, Aťa Svatoš, Jan Šilpoch, Marc Gressler (Outward Bound Aberdovey) a - s jeho laskavým svolením - Mark Zelinski, autor knihy "Outward Bound - the Inward Odyssey".

Registrační značka: 62/90 MÚ hl.m.Prahy
ISSN: 1210 - 5805

Toto číslo mělo uzávěrku: 28. února 1993
Do tisku odevzdáno: 31. března 1993

Sazba: Klub kultury Uh.Hradiště, Hradební 1198
Tisk: L-PRINT, DDM Lužánky, Lidická 50, Brno

Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00
Praha 1, tel. 02-2149 384, 02-2149 552
Objednávky adresujte na:
Prázdninová škola Lipnice, p.o.box 280,
Jindřišská 14, 111 21 Praha 1

LUŽÁNKY - CENTRUM VOLNÉHO ČASU
658 12 BRNO, Lidická 50, tel. 05-747 555

"The OUTWARD BOUND words and device marks are the registered trade marks of The Outward Bound Trust Limited of Chestnut Field, Regent Place, Rugby CV21 2PJ, England, and are used by "Vacation School Lipnice" under Licence."

© Prázdninová škola Lipnice, 1993

Vytištěno na recyklovaném papíru

Dne 10. dubna roku 1992 byla slavnostně ustavena národní organizace OUTWARD BOUND Czechoslovakia. Stalo se tak na základě rozhodnutí mezinárodní konference Outward Bound, konané v červnu roku 1991 v britském Aberdovey. Repräsentantem Československa v této světové pedagogické organizaci se - po několikaletém úsilí na diplomatickém poli - stala (a je dnes repräsentantem České republiky) Prázdninová škola Lipnice. Je jejím závazkem a zodpovědností seznamovat s filozofií, pedagogickými metodami a programem Outward Bound veřejnost, a to zejména pedagogickou. Proto toto dvojčíslo metodických listů je věnováno v první řadě padesáti letům historie i současnosti Outward Bound - a to zejména její kolébce, britské národní organizaci, se kterou Prázdninová škola udržuje od samého počátku těsné kontakty.

Druhá část dvojčísla je věnována dalším projektům, které mají společného jmenovatele - tím je pobyt a výchova v přírodě. Jde v řadě případů o přejeté texty - chceme tím nahlédnout přímo do kuchyně organizací, které jsou s programem Prázdninové školy propojeny právě přes tohoto jmenovatele. Jde nám o vědomí širších souvislostí a možností těchto programů i o inspiraci. Ať se jedná o kurzy pro manažery, program zvaný survival anebo využití pobytu v přírodě pro účely léčebné. Podobně i reportáž z americké národní školy pro přípravu instruktorů NOLS, kterou před časem navštívila skupina instruktorů PŠ-L. Otiskujeme i I. díl materiálu, věnovaného historii experimentálního pobytu v přírodě v zemích českých.

Novinkou je příloha, zvaná Inspiromat: měla by se stát tradicí těchto listů a je tentokrát věnována hrám, vybraným a převzatým z repertoáru britských instruktorů Outward Bound.

Ota Holec, 31. březen 1993

p.s. Rádi bychom věřili, že se nám podaří vyřešit vydavatelské problémy tak, abychom naplnili naše - a snad i vaše - představy o tomto periodiku. Zatím jsou jednou z hlavních překážek - jak jinak - vysoké náklady na výrobu. Uvítáme zde pomoc našich čtenářů na poli sponzorování, resp. zajištění propagace a reklamy (zejména výrobků pro turistiku, pobyt a sporty v přírodě) prostřednictvím inzerce na stránkách tohoto časopisu.

A dále: rádi otiskneme články, které souvisejí se zaměřením tohoto metodického periodika. V neposlední řadě přivítáme náměty, rady i přání týkající se jeho obsahového vylepšení.

Ozvěte se nám na adresu redakce!

O B S A H :

str.

- 1 Azimut : osobnost (Ota Holec)
- 2 Co to je, když se řekne OUTWARD BOUND (Ota Holec)
OUTWARD BOUND - prvních padesát let *
- 4 Nahlédnutí ke kolegům
- 10 Jak to vidí: naši lidé....
 - Milí přátelé (Václav Břicháček)
 - Jarní dopis z Walesu (Milan Hanuš)
- 12 ● Podzimní zpráva z Británie (Magda Pinkasová, Aťa Svatoš)
- 15 Jak to vidí: ... ostrované:
 - I my se máme čemu učit (Richard Alexander)
 - Děkuju, na schledanou (Jonathan Stevens)
- 16 ● Outward Bound - Inward Odyssey (Vévoda z Edinburghu)
● Nejde o vítězství (Ian Fothergill)
- 18 Na návštěvě u NOLSů (Eva Macourková)
- 22 Tvrdý trénink manažerů (100 + 1)
- 24 Survival - sportování v přírodě a pěstování vytrvalosti (Ferda Červenka)
- 25 S pacienty v drsné přírodě (Oldřich Matoušek)
- 27 My jsme si jen tak hráli (Milena Holcová)
- 29 Představujeme: Outward Bound - Česká cesta, s.r.o. (Aťa Svatoš)
- 31 Prohlášení Československé organizace OUTWARD BOUND
- 32 Kriteria pro ustavení nového člena OUTWARD BOUND
Mezinárodní proklamace o poslání hnutí OUTWARD BOUND

Příloha:

INSPIROMAT / Hry

Několik her k posílení důvěry a vytvoření fyzického kontaktu ve skupině

* Přeloženo a přetištěno - s laskavým svolením Outward Bound International - z knihy "OUTWARD BOUND - The Inward Odyssey".

A z i m u t : o s o b n o s t

Tento čas a tento svět je světem a časem silných osobností. Osobností se znalostí sebe sama, svého místa na mapě světa a života, schopností orientace a znalostí azimutu své cesty. Osobností - případně - schopnou po této cestě vést i druhé. Osobností schopnou vytvářet budoucnost.

Kde se rodí osobnosti? Hrají roli osobnostní geny? Za jakých podmínek se osobnost rozvíjí? Jakou roli hraje výchova? Jakou prostředí? Jakou vychovatel? Nedochází při výchově k potlačování osobností? Může osobnost vzniknout jako výsledek individuálního rozhodnutí člověka a následné investice do sebe samého?

Pravděpodobně se shodneme, že se v tomto čase a v našem prostoru (míněno prostor v srdci Evropy, v zemích Českých, nebo - chcete-li - v Čechách, na Moravě a ve Slezsku) osobností příliš nedostává, a to ve všech sférách lidského snažení. (Neboť: kde měly vyrůst?)

Kdo může pomoci? Může pomoci pedagogika?

Pedagogika ve své čisté podobě, to jest bez jakýchkoli stop jakékoli politické ideologie, by měla mířit k ideálu osobnosti, k představě o člověku připravenému na život v čase dnešním i příštím. Ve skutečnosti spíše - díky složitosti vývoje světa a života v něm - na tuto složitost pedagogika stěží reaguje. Jako základní kámen výchovy má k dispozici mravní kodex, hodnotový ideál prověřený časem, jehož kořeny je možné hledat a nalézat v prapodstatě křesťanství (Desatero) a výhonky ve většině lidských kultur i v činnosti některých hnutí a sdružení (Junák).

Vystačí pedagog v dnešní době s touto osnovou výchovy? Anebo by měl mířit dále? Podle jakého ukazatele? Ukazuje se, že oním směrem mohou být dovednosti, schopnosti a umění. A to nikoli ve smyslu technickém nebo uměleckém, ale ve smyslu sociálně-psychologickém. Angličané v této souvislosti používají pojmu "soft skills" - je to skutečně ona "jemná" výbava člověka do života. Je však o to důležitější, že může být - a často také je - základním předpokladem pro úspěšnost veškerého jeho snažení. A to proto, že téměř všechny obory lidského snažení vyžadují zejména dovednosti potřebné pro život s a mezi lidmi, neboli dovednosti sociální:

- umění komunikace
- schopnost kooperace a týmové práce
- umění řídit a vést druhé
- umění tvořivě přistupovat k životu a jeho úskalím
- umění prohrávat (mimořádně důležité!)
- umění tolerance
- sebedůvěra
- zodpovědnost za sebe sama i za druhé.

Jeden z možných - jistě nikoli jediný - azimutů, mířící a přivádějící nás do končin umožňujících poznání i rozvoj (trénink) těchto dovedností, nabízejí programy a projekty výchovy v přírodě (outdoor education). Nabízejí možnost sebepoznání i možnost korigování rozvoje sebe sama. Nabízejí, a to v poměrně krátkém čase obvykle několika týdnů, velmi intenzivní metodu učení, nazývanou v zahraničí "learning by doing", postavenou na silném osobním zážitku. Učení, kdy se člověk sám o sobě dozví často více, než za celý svůj předcházející život. Učení, které nabízí odpovědi, ale v řadě případů především klade otázky. Nabízejí metodu nesmírně přitažlivou díky atraktivitě, dobrodružnosti programu, kvalitám sociálního i přírodního prostředí. Nabízejí konfrontaci člověka s překážkami, které - jsouce překonány - pomáhají bourat psychické bariery, posouvají limity jeho možností a zvyšují jeho sebedůvěru.

Tyto projekty již dávno přestaly být "jen" rekreací a již dlouho neplatí, že jsou určeny pouze věku dětskému a dospívajícím. Naopak: jejich potenciál může být i vzdělávací a výchovný. A jejich účastníky jsou velmi často kromě "náctníků" i "cetníci", a ve světě jsou tyto projekty nabízeny i kategorii "sátníků"!

Jejich klíčovým momentem - kromě programu - je samotný pedagog: pomáhá v první řadě

- odhalovat, případně rozvíjet talent, vlohy, přednosti
- povzbuzovat při překonávání překážek
- rozvíjet tvořivost ve všech jejích podobách
- podporovat víru ve vlastní síly, sebevědomí
- podporovat vše pozitivní, co v člověku jest.

Skutečně neexistuje pouze jediný návod, kterak osobnosti vychovávat. Kdyby tomu tak bylo, jistě by byl již dávno uveden do pedagogických systémů. Zřejmé je, že každý člověk hledá řád svého života, strukturu svého bytí, o kterou se může opřít v čase nezdaru, tísně, strádání. Hledá pevný bod této struktury - pokoušejme se, každý svým malým dílem, aby jím byl člověk sám a jeho víra ve vlastní síly. Aby těch, kteří "uchopí osud do vlastních rukou" se schopností vnitřně jej řídit, přibývalo.

Obraťme stránku a zalistujme zkušenostmi z projektů a programů zabývajících se ROZVOJEM OSOBNOSTI, na které často velmi těsně navazují projekty PROFESIONÁLNÍHO ROZVOJE. Nahlédněme zejména do historie, filozofie a programů zejména světové organizace OUTWARD BOUND, pravděpodobně největší, která v oblasti výchovy v přírodě (pokud jde o kategorii dospělých) působí.

Ota Holec, březen 93

2

Kurt Hahn

Outward Bound: prvních padesát let

Kurt Hahn byl muž s pozoruhodnou představitostí a neutuchající činností. V průběhu 40. let vyústilo úsilí skupiny několika schopných jedinců v založení námořnické školy v Aberdovey, vytvoření základů britského OUTWARD BOUND Trust a v úspěšnou přeměnu námořnické školy na první středisko Outward Bound (dále jen OB - pozn. redakce).

Kurt Hahn, zakladatel OB, se narodil v Německu, většinu svého života ale prožil ve Velké Británii. Od samého počátku byl přesvědčen o tom, že lze v každém jedinci probudit dobro a dále ho rozvíjet učením. Studoval teorie výchovy. Navrhl nový typ školy, který byl poprvé realizován v Schloss Salem u jezera Constance, v dávném sídle prince Maxe von Badena, který Hahna podporoval. Spojením principů odlišných pedagogických směrů (Platon, Sparta, Baden-Powell, britský systém školství) se škola v Salemu proslavila v celé Evropě.

Hahn se zde chtěl věnovat všestranně nadaným mladým lidem, kteří se od svých vrstevníků lišili mimo jiné také "jiskrou v oku". Slova "čest" a "rovnost" měla velkou váhu. Nebylo rozdílu mezi chudými a bohatými, mezi pomalejšími a výjimečně nadanými studenty, mezi studenty fyzicky méně zdatnými a rozenými sportovci. Všichni byli vedeni k překonávání sebe sama.

Dvě rozdílné události v době blížící se druhé světové války přivedly Hahna blíže k osudovému okamžiku: založení hnutí Outward Bound. Roku 1933 byl Hahn uvězněn gestapem a záhy byl díky svým známým z Británie osvobozen a převezen do Skotska (k zátocě Moray Firth). Tou dobou mu bylo téměř 50 let, byl bez domova, bez práce, téměř bez peněz. Přes tato strádání vykonal v tomto období mnohé pro naplnění svých snů a myšlenek. Výsledkem bylo založení jeho druhé školy, umístěné v zámku v Gordonstounu. Mezi třinácti studenty jeho první třídy byl Princ Philip (později Vévoda z Edinburghu). Blízké moře využíval Hahn k vodním aktivitám, které doplňovaly sportovní klání na souši.

CO TO JE, KDYŽ SE ŘEKNE...

OUTWARD BOUND je termínem, užívaným v námořnické angličtině: charakterizuje loď opouštějící jistoty přístavu, kterou čekají rizika a nástrahy plavby po širém moři.

OUTWARD BOUND je metaforou, použitou za 2. světové války německým pedagogem Kurtem Hahnem k pojmenování školy, kterou společně s anglickým rejdařem a obchodníkem Lawrence Holtem založil ve waleském přímořském městečku Aberdag (Aberdovey). Její filozofie vycházela ze skutečnosti, že z krizových válečných situací častěji úspěšně vycházejí námořníci sice starší, ale psychicky odolnější - mladí, fyzicky lépe disponovaní, je nepřezívají.

OUTWARD BOUND je pedagogickou filozofií, opírající se o dva základní principy:

- člověk je schopen dokázat mnohem více, než se domnívá,
 - jen málokdo si uvědomuje, čeho je možné dosáhnout prostřednictvím vzájemné pomoci a týmové spolupráce.
- Pomáhá lidem, zejména mladým, opustit bezpečí a stereotypy života v kruhu rodiny a vydat se na nesnadnou cestu hledání vlastních možností a rezerv.

OUTWARD BOUND je pedagogickou metodou, opírající se o silný, intenzivní zážitek: zážitek z překonávání překážek i sebe sama, zážitek z kontaktu s přírodou, ze spolupráce s druhými. Důraz je kladen spíše na proces než na úkol - úspěch se nachází v plné účasti a hledání.

OUTWARD BOUND hledá specifické prostředky, vedoucí k rozvoji osobnosti (personal development) účastníků svých kursů. Cílové kategorie výchovy v přírodě (outdoor education) jsou mj.: zvýšení samostatnosti, sebedůvěry, schopnost spolupráce, zvýšení pocitu zodpovědnosti za členy skupiny a skupinové soudržnosti, schopnost tvořivě řešit a zvládnout neobvyklé, mimořádné a krizové situace. Nabízí účastníkům sebepoznání a přivádí je ke zdokonalování sebe sama.

Program kursů OUTWARD BOUND nabízí nejrůznější aktivity a úkoly organizované tak, aby u účastníků posílily potřebu hledat nové cesty v myšlení a nové metody řešení problémů. Využívá sportů, činností a

OB Ullswater - Velká Británie

pobytu v přírodě, horolezectví, vodáckých technik, raftingu, horské turistiky, jachtingu, orientačního běhu aj., iniciativních her a dalších, pro tuto organizaci speciálních programů, zejména lanových překážek (rope courses) různých stupňů obtížnosti.

Pro OUTWARD BOUND je specifická práce se zkušeností a zážitkem: všechny aktivity jsou provázeny rozbory a diskusemi, které slouží jako východisko pro hledání optimálních postupů při řešení dalších úkolů a zdolávání nových překážek.

OUTWARD BOUND nabízí kursy v délce od 5 do 40 dnů, obvykle mladým lidem od 14 let výše, a to jak široké veřejnosti, tak podnikům. Zákazníky jejich kursů jsou např. firmy Shell, Siemens, ICI, Kodak...

OUTWARD BOUND je mezinárodní organizací, působící téměř ve třiceti státech všech pěti kontinentů. Jejími členy jsou národní organizace z hospodářsky nejvyvinutějších i z rozvojových zemí celého světa. Spolupracuje s řadou dalších institucí, včetně vysokých škol. Vydává mezinárodní časopis, pořádá konference a publikuje odborné materiály. Národní organizace jsou založeny v těchto zemích: Austrálie, Belgie, Česká republika, Francie, Hongkong, Indonésie, Japonsko, Jižní Afrika, Kanada, Keňa, Lesotho, Maďarsko, Malajsie, Německo, Nigerie, Nizozemí, Nový Zéland, Singapur, Tanzanie, USA, Velká Británie, Zambie, Zimbabwe. O přijetí se dále ucházejí např.: Barbados, Bermunda, Dánsko, Izrael, Sri Lanka. Z celkem více než 40 center a škol je 7 v USA, 5 ve Velké Británii, 3 v Německu, atd.

OUTWARD BOUND to jsou také trade-mark a jméno, registrované ve všech uvedených státech. Ochrannou známku smějí používat pouze členové hnutí.

OUTWARD BOUND přijal 28. června roku 1991 na IV. mezinárodní konferenci, pořádané u příležitosti 50. výročí otevření první školy OUTWARD BOUND v britském Aberdovey, za svého člena i Československo: organizací, která se ucházela o členství v tomto světovém hnutí a byla pověřena garancemi za šíření filozofie a programu v tomto teritoriu, je PRÁZDNINOVÁ ŠKOLA LIPNICE.

OUTWARD BOUND International má své centrum ve Velké Británii na adrese:

OUTWARD BOUND
international secretariat,
Chestnut Field, Regent Place,
Rugby CV21 2PJ, Great Britain

OUTWARD BOUND České republiky má své sídlo v Praze:

Prázdninová škola Lipnice
/ Outward Bound ČR /
místopis č. 119, Senovážné nám. 24, Praha
tel. (02) 2149 384

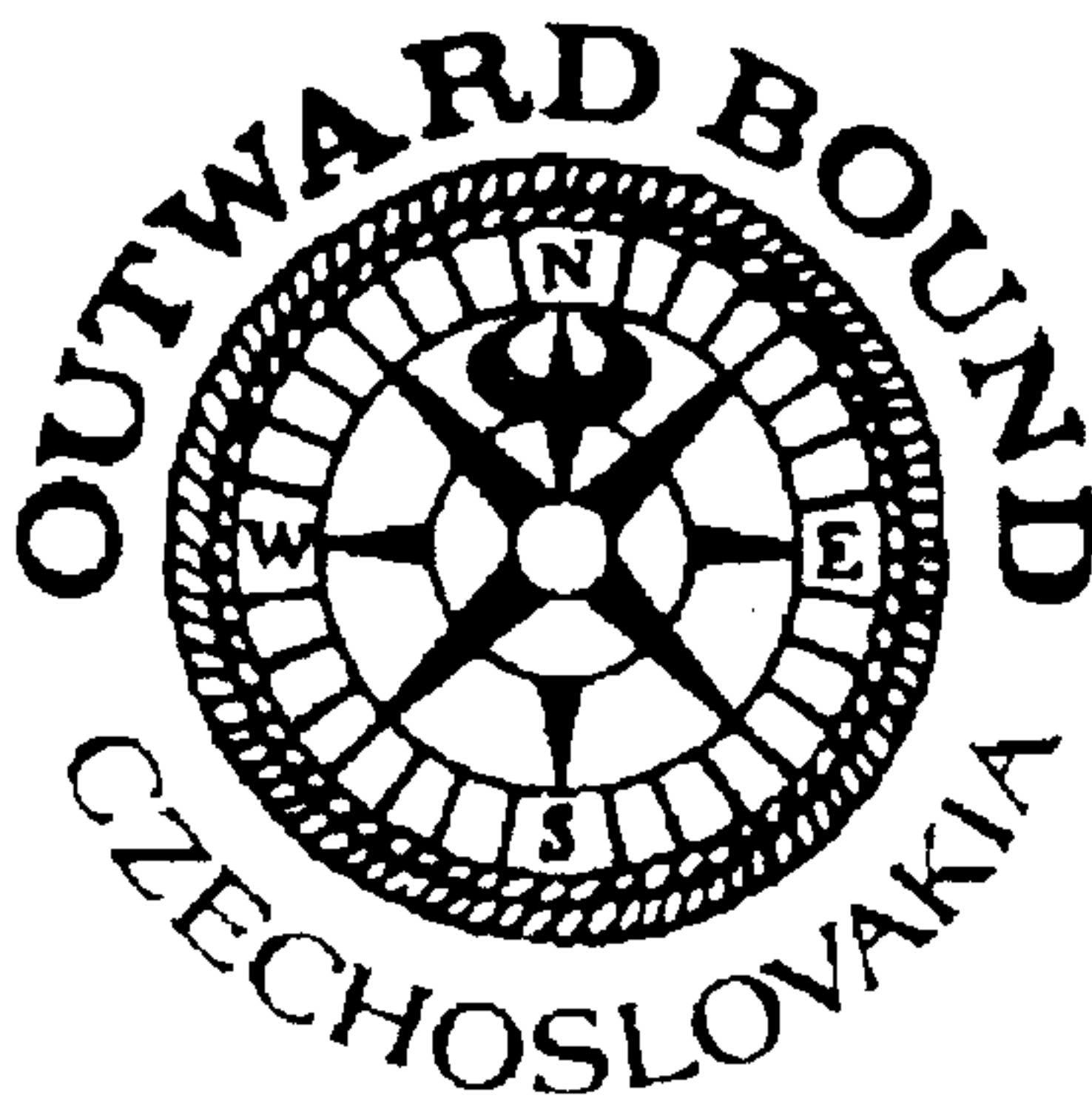
a adresu:

Prázdninová škola Lipnice
/ Outward Bound ČR /
p. o. box 280, Jindřišská 14, 111 21 Praha 1

Národní organizaci OUTWARD BOUND České republiky tvoří v současné době dva subjekty:

- občanské sdružení
Prázdninová škola Lipnice
- nezisková obchodní organizace
Česká cesta, spol. s r.o.

Ota Holec, březen 1993

Studenti také aktivně pomáhali požárníkům, členům horské záchranné služby, ale i pobřežním hlídkám.

V té době byl také uveden v život program plnění odznaku (badge): obsahoval sportovní výkony, expedici na moři nebo na souši, práci na hodnotném, dlouhodobém

Přístav v Aberdovey

projektu anebo společensky prospěšnou činností. Zprvu mohli tento program plnit jen studenti z Gordonstounu, později byl zaveden i do okolních měst pod názvem "Moray Badge". Odtud se šířil do kraje a do dalších hrabství Anglie jako "Country Badge scheme". Hahnovy revoluční myšlenky získávaly národní ohlas a množství vlivných osobností je šířilo.

Kruhový trénink

Roku 1939, s blížící se válkou, se oblast Moray Firth ocitla v cestě německé invazi. Hahn a jeho škola jsou opět donuceni se stěhovat. Tentokrát na pobřeží Walesu, kde doba, místo a další okolnosti byly zralé a příznivě nakloněné dalšímu začátku.

Nová škola bojovala dva roky o existenci. Program Badge scheme se nerozšiřoval tak, jak si byl Hahn představoval. Hahn snil o novém prostředí, vhodném pro uspořádání "krátkodobého kursu" - měsíčního pobytového kursu, ve kterém by mohli mladí mužové procházet zkušeností z pobytu v přírodě a zároveň plnit program Badge.

A zde vstupují na scénu další osobnosti - Jim Hogan a Laurence Holt. Jim Hogan byl pedagogem s podobnými ideály jako Hahn, muž činu, který proměňoval své vize ve skutečnost. Zpočátku byl jmenován tajemníkem výboru "Country Badge Experimental Committee", později vedoucím první školy Outward Bound. Laurence Holt byl jedním z rodičů a sponzorů z Gordonstounu, ředitel firmy Alfred Holt and Co., velel elitní Blue Funnel Line. Velmi se zajímal o námořnický výcvik a způsoby

přežití na moři. Zavedl a propagoval termín "Outward Bound", který původně označoval posádku lodi opouštějící jistoty domova, vydávající se vstříc dobrodružstvím na širém moři.

1941 * Snílek Hahn, sponzor Holt a jejich pomocník Hogan zakládají Námořní školu v Aberdovey současně jako středisko Outward Bound (Aberdovey Sea School / Outward Bound Centre), která nabízí 28denní pobytové kursy jako ukázkou účinnosti Hahnových myšlenek z Country Badge. Pro Holtovy námořní společnosti organizuje toto středisko rychlý výcvik boje o přežití v případě ztroskotání. Dále je koupen Bryneithyn, kamenný dům na stráni jižního svahu obrácený k Dovey Estuary, a upraven pro plnění své nové role. 24 chlapců se účastní prvního kursu v prvním středisku Outward Bound.

1943 * Jim Hogan je následován Freddie Fullerem, zkušeným námořníkem a vynikajícím učitelem a inspirátorem mládeže. Ten o tomto období píše: "V této době plné hrůzy a nenávisti, která byla pro Británii nejstrašnější fází války, vznikla nová škola, která se začala obracet na svět jako planá jarní květina z chladné země s novou nadějí a příslibem." A později říká: "Velkou silou těchto prvních kursů byl především týmový duch a rostoucí smysl pro kolektiv. To bylo vkladem Outward Bound k přežití mladých bojovníků na moři během války. Před jejím koncem bylo jasné, že Outward Bound by měl pokračovat ve svém snažení i v období míru. Hodnocení mladých mužů, kteří se zúčastnili kursů v Aberdovey, byla mnohem vyšší, než se kdy domnívali."

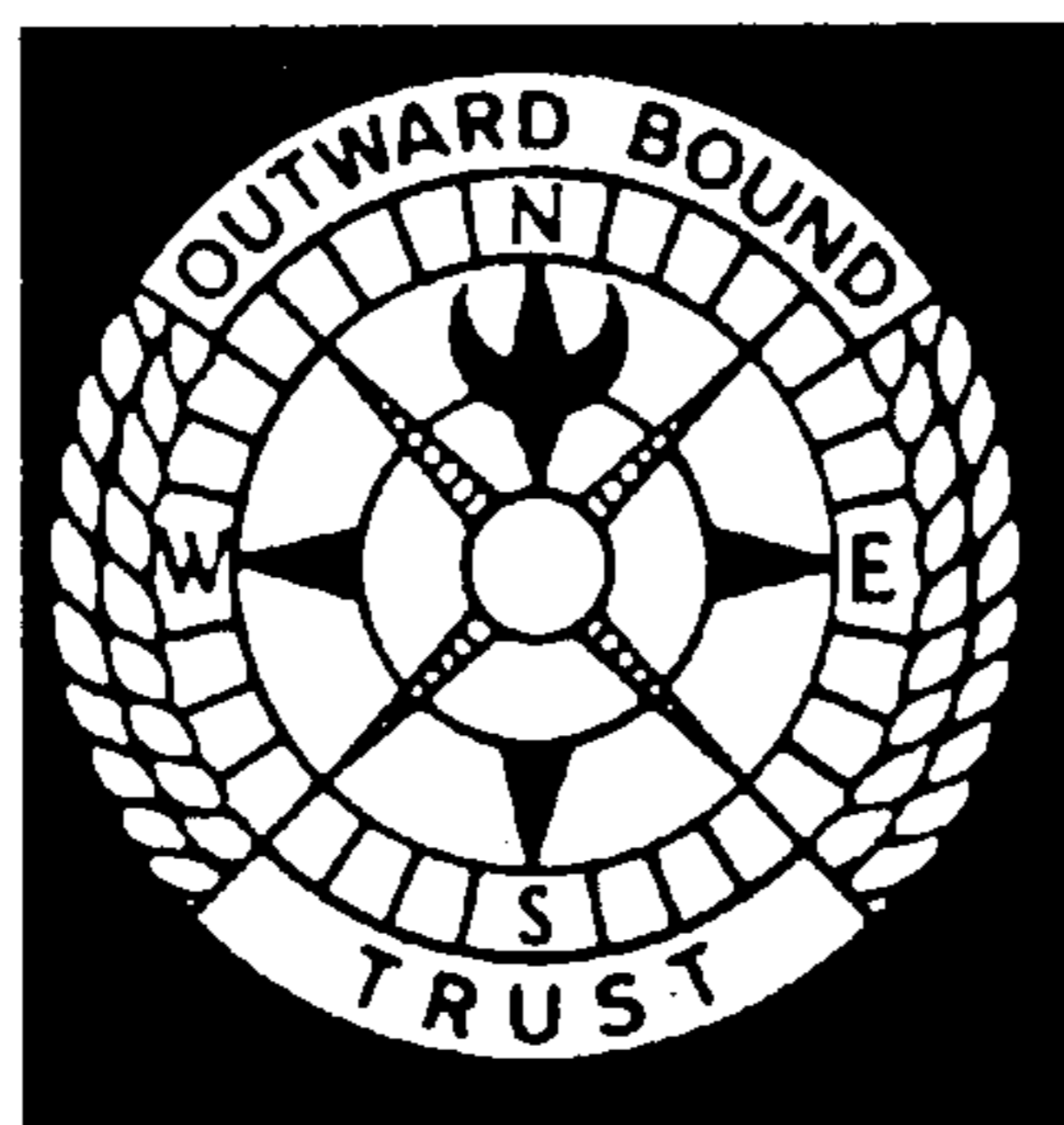
1945 * Končí druhá světová válka. Kapitán Fuller vzpomíná na diskusi s Laurencem Holtem a dalšími o tom, co by mělo být vykonáno nyní, po skončení války: "Shodli jsme se na tom, že Outward Bound je založen na nových principech, které by se s jistými modifikacemi daly uplatnit i při práci se značným počtem mladých mužů z různých klubů a škol, z armády a z průmyslových odvětví." Skutečně: průmyslový učňovský systém, s tradicí sahající až do 13. století, trvá a stává se metodou, prostřednictvím které se mnoho mladých mužů připravuje na svoji profesi. Jestliže zaměstnanci zůstávají věrni svým firmám několik let, nová zkušenost, nabízející šanci zlepšit si zdraví a výkonnost a tím i produktivitu práce, může být vítaná jak pro sponzorující zaměstnavatele, tak pro účastníky - zaměstnance. Tak se učňové stali základním kamenem škol OB. Další zájemci byli z vojska, od policie a od požárníků. V průběhu několika let výcvik těchto mladých mužů obsahoval i jeden měsíc ve škole OB.

1946 * Je založen britský Outward Bound Trust: má věnovat pozornost především dalšímu rozšíření OB, zajišťování finančních prostředků, publicitě, výběru instruktorů a účastníků. Jeho dlouholetým předsedou je pan Spencer Summers, jehož energie, nadšení a vliv se promítly do úspěšného ustavení Trustu jako důležité a stále vlivnější síly v Britském výchovném systému.

Nahlédnutí ke kolegům

Pro lepší poznání a pochopení nahlédněme do kuchyně nejstaršího, zakládajícího člena rodiny národních organizací OUTWARD BOUND - VELKÉ BRITÁNIE. Učiňme tak prostřednictvím informací z jejího katalogu. Oficiálním názvem britské organizace je OUTWARD BOUND TRUST. Co se za ním skrývá?

OB Trust je nejstarší a nejzkušenější organizací ve Velké Británii, zabývající se výchovou v přírodě. První kursy se konaly v roce 1941 v Aberdovey a byly výsledkem spolupráce pedagoga Kurta Hahna a obchodníka Lawrence Holta. Toto zvláštní spojení obchodu s výchovou je dodnes motorem OB.

Roku 1946 se britský OB Trust stal dobročinnou organizací. Dnes zastřešuje 5 středisek - Aberdovey, Rhowniar, Eskdale, Ullswater a Loch Eil, situovaných v oblastech s vhodnými přírodními podmínkami (Wales, Lake District, Skotsko). Kapacita středisek je 70 až 120 účastníků. Součástí Trustu je dále síť 40 dobrovolných asociací, které činnost center podporují, a přes 250 instruktorů, kteří pracují s 12 tisíci účastníky ročně. Polovina kapacity kursů je kontrahována takovými podniky, jako jsou ICI, Shell, Kodak, Barclays Bank, John Laing, Peugeot Talbot Motor, ASDA, Eastern Electricity - celkem více než 250 firem, pro které připravují britská centra kursy na objednávku.

Dále britský Trust zastřešuje různé sociální projekty, orientované na řešení lokálních problémů (např. problémy starých a hendikepovaných lidí). Tyto projekty podporují zejména velké společnosti a městské rady.

Kromě toho je Outward Bound Trust - na základě rozhodnutí mezinárodních konferencí - vedoucí organizací v Outward Bound International: jeho kancelář v Rugby působí rovněž jako mezinárodní sekretariát celého mezinárodního hnutí.

Základem činnosti jsou ovšem kursy v přírodním prostředí. Tak například katalog roku 1992 nabízel v pěti centrech celkem téměř 450 kursů pro veřejnost v délce 5, 8, 12 nebo 20 dnů, pro věkové kategorie 16 - 18, 18 až 24 a 25 a více a nad 50 let let. Škála nabízených kursů je široká:

Pobytové kursy

Tyto 8, 12 a 20 denní kursy patří k nejoblíbenějším a nabízejí je všechna britská střediska.

Expediční kursy

Je možné si vybrat z několika osmi nebo dvanáctidenních expedic nádhernou scénérií po souši nebo po moři, např. po ostrovech a zátokách západního pobřeží Skotska.

Specializované kursy

Jde o zimní horský kurs, kurs pro horské vůdce, horolezecký kurs, kursy o přežití a kursy pro ženy.

Městské kursy

Na těchto osmidenních kursech organizovaných střediskem v Merseyside pracují účastníci se skupinou osob starých, postižených a bezdomovců.

Speciální kombinovaný kurs obsahuje jak práci s těmito skupinami lidí, tak i pobyt v přírodě.

Kursy pro průmysl a obchod

Obvykle pětidenní kursy určené firmám, podnikům, bankám atp., zaměřené na rozvoj schopností práce v týmu a dalších profesionálních i osobnostních charakteristik.

Kursy na zakázku

Jejich náplň je připravovaná na základě požadavků zákazníka. Rovněž jednotlivci hlásící se na kurs mohou uvést oblast rozvoje, na niž by se chtěli zaměřit (např. sebedůvěra, schopnost komunikace, schopnost vést, atd.) a ovlivnit tak výběr kursu.

Ceny kursů v roce 1992

(v sezoně - mimo sezonu, tj. v zimě, jsou levnější):

- *pobytové i expediční pro všechny kategorie*: 525 GBP (20 dnů), 449 GBP (12 dnů), 285 GBP (8 dnů)
- *městské kursy*: 400 až 480 GBP (12-13 dnů)
- *kursy pro průmysl a obchod*: 499 GBP (5 dnů).

V ceně je zahrnuto: vedení kursu instruktory, ubytování a strava, předběžné informace před kursem, zapůjčení speciální výstroje, základní pojištění osob, doprava z a k nejbližší železniční stanici, každodenní program a závěrečná zpráva. Britský OB nabízí možnost udělení "stipendia": může o ně požádat každý, kdo splňuje tyto podmínky: věk 14 až 24 let, zájem o 20 denní kurs, bez finanční podpory by jeho účast na kursu nepřicházela v úvahu.

Objednáte-li si pobytové či expediční kurs, obdržíte (účastníci či zaměstnavatelé) **podrobnou závěrečnou zprávu** o kursu. Zpráva shrnuje zkušenosti a chování účastníků, případně celých skupin, a mnohým bude v budoucnu užitečná. Závěrečná zpráva je zasílána účastníkům kursů těchto věkových kategorií: 14-15, 16-18 a 18-24 let. Je-li účastníkům více než 25 let, mohou o zprávu požádat, a to před zahájením kursu. Tato zpráva není zasílána v případech kursů o přežití a kursů pro horské vůdce.

Instruktoři britské organizace jsou vybíráni nejen podle odbornosti a zkušeností, ale též podle umění komunikovat, motivovat a schopnosti empatie. Přicházejí z různých prostředí a profesí, hlavně z průmyslu a školství. Pracují v týmech, sestavených podle specifických potřeb kursů. Tak se mohou lépe zaměřit na uspokojování různorodých potřeb zákazníků OB. V každém případě velmi dbají na bezpečnost programů.

▼ POBYTOVÉ KURSY

Tyto kursy jsou nabízeny ve třech délkách - 8, 12 nebo 20 dnů.

Osmidenní kurs je příležitostí k "ochutnání" mnoha činností v přírodě, k řešení základních problémových úkolů skupinou a k vyzkoušení krátké expedice panenskou přírodou.

12 a 20 denní kursy seznamují se všemi činnostmi v přírodě, ale umožňují také zdokonalit se v dovednostech a technikách jako je horolezectví, "kanadská" kanoistika (na divoké vodě) aj. A co je ještě důležitější, je zde dán prostor k formování kolektivu. Vyvrcholením 20 denního kursu je naplánování a uskutečnění expedice samotnými účastníky. Účastníci jsou po celou dobu kursu ve skupině o maximálně 12 lidech. Každou skupinu vede jeden instruktor. Nejčastější činnosti: kanoistika, horolezectví, slaňování, bivak, vysokohorská turistika, stavba voru, orientační běh, příprava a uskutečnění expedice, jachting a speleologie. Jsou zařazovány do programu spolu s řadou problémových

OB North Carolina - Amerika

50. léta byla dekádou expanze OB. Byly založeny dvě horské školy v anglické jezerní oblasti Lake District, a další dvě střediska ve Skotsku a v Devonu. Josh Miner, otec Outward Bound v USA, se přijel seznámit s Kurtem Hahnem a jeho prací osobně. Jako výsledek snažení Hahna, vlivu nadace "American-British Foundation of European Education" a díky struktuře Britského společenství, byly školy Outward Bound založeny na čtyřech kontinentech.

1950 * V Eskdale, v jezerní oblasti, je otevřena první horská škola na území Velké Británie. Jejimi prvními dvěma správci jsou mezinárodně proslavení horolezci.

** Josh Miner navštěvuje Gordonstoun a další instituce, na jejichž činnost Hahn dohlíží. Zvláště je dojat závěrečnou zprávou, kterou z Gordonstounské školy zasílají rodičům účastníků. "U studenta je hodnocen jeho vztah ke společnosti, smysl pro spravedlnost, schopnost rozhodovat a plnit svá rozhodnutí tváří v tvář nejrůznějším fyzickým a psychologickým překážkám, schopnost přesně postihnout skutečnosti, schopnost komunikovat, plánovat, organizovat (jít příkladem a vést mladší hochy), schopnost čelit nečekaným zvratům, zásadovost (v běžném životě i při plnění stanovených úkolů). Hodnocena je též jeho představitost, chování, manuální zručnost, kvalita praktických prací, úroveň hudebního a výtvarného projevu a dalších uměleckých snah. Následuje hodnocení jeho znalostí. A závěrem - pokud účastník byl příslušníkem pobřežní hlídky, požárníků nebo námořního vojska - služební hlášení jeho nadřízeného."*

1951 * V Eskdale je pořádán první čistě dívčí kurs.

1951-52 * Miner učí v Gordonstounu a stává se ředitelem aktivit, které obsahují i přestávku: "Čtyři rána v průběhu týdne, během 50minutové přestávky, se každý chlapec zúčastní dvou z pětictu disciplin (sprint, dlouhé tratě, skok vysoký, skok daleký, hod diskem, hod oštěpem). Každý soutěží jen sám se sebou, snaží se zlepšit své předchozí výkony."

1952 * Námořní škola v Moray se stává oficiálně školou OB.

***** Horská škola OB je otevřena v Loitokitoku na Kilimandžáru ve východní Africe.

***** Je založena první německá námořní škola ve Weissenhaus (následně je uzavřena v 70. letech).

1953 * Kurt Hahn odchází z Gordonstounu a věnuje se dalším výchovným zájmům, především v Atlantic College.

***** Jeho královská výsost vévoda z Edinburghu se stává patronem OB.

1955 * Ullswater, druhá horská škola ve Velké Británii, začíná nabízet své první kursy v národním parku Lake District.

***** Na západním pobřeží Malajsie je založena OB škola v Lumutu.

1956 * V rakouském Baadu je založena první německá horská škola.

1958 * OB Austrálie začíná pořádat kursy na Fisherman's Point severně od Sydney.

1959 * V Jihozápadní Anglii, v Devonu na řece Dart je otevřena škola, uzavřená poté v 70. letech.

60. léta byla zlatou dekádou OB ve Velké Británii: byly zde do života uvedeny dva zcela revoluční programy. Slib, daný Josh Minerem, přenést OB do Spojených států, byl naplněn. Tyto programy v USA probíhaly v různých podobách po dobu pěti let. Na čtyřech kontinentech přibývalo do světového adresáře OB sedm dalších škol.

1960 * V Nizozemí je otevřena námořní škola.

* Ve Walesu je založena první Hahnova Atlantic College.

1961 * První škola v Zimbabwe je nazvána Outward Bound Association of Central Africa. V současné době působí v Zimbabwe, Zambii a Malawi.

1962 * Na severovýchodě zélandského ostrova South Island je ustavena New Zealand's Cobham Outward Bound School.

* Ve Skalnatých horách je založena Colorado Outward Bound School. Jako první škola na západní polokouli zahajuje americkou tradici zapojení městské mládeže do OB, která trvá dodnes.

1963 * Outward Bound Trust Velké Británie schvaluje použití názvu v USA. To umožní Coloradu a dalším školám získat oficiální statut OB.

* Severně od Aberdovey je koupeno stře-disko Rhowliar se záměrem využít toto místo pro dívčí kursy.

1964 * Kávové plantáže a hotel v Mbale na jižním břehu jezera Tanganyika jsou přeměněny v Zambijskou jezerní školu OB.

* OB škola v Minnesotě (později nazvaná Voyageur) začíná organizovat své kursy na hranicích s Kanadou.

* Americké školy začínají pracovat s trestně stíhanou mládeží.

1964-65 * Další námořní škola zahajuje svůj provoz na ostrově Hurrican Island.

1965 * Americký Board of Trustees vidí své poslání ve splnění dvou úkolů: uplatnit se v americkém výchovném systému a životě vůbec a přesáhnout hranice své politiky, tj. slovy Joshe Minera: odvážit se získávat nové stoupence v institucích, které by mohly dále šířit myšlenky OB.

* První "kursy jen pro ženy" v USA jsou pořádány ve Voyageur.

* Trenton, "Action Bound" program v New Jersey, vysílá 30 mladých lidí žijících ve městech do škol v Coloradu, Minnesotě a na Hurricane Island. Je to první krok k vzájemné spolupráci těchto organizací.

1966 * The Massachusetts Division of Youth Services (mladí záchranáři, požárníci apod.) úzce spolupracuje s americkými školami Ourward Bound: je při ní dosaženo "statisticky významných výsledků".

úloh, které skupina řeší, a mnohými specialitami Outward Bound (lanové kursy, Stěna, Jakobův žebřík, Hrazda, atp.).

Základní charakteristiky jednotlivých fází kursů vzhledem k jejich délkám:

délka kursu	fáze obtížnosti
8 dnů	fáze 1
12 dnů	fáze 1, fáze 2
20 dnů	fáze 1, fáze 2, fáze 3

FÁZE 1:

- Ukázka široké škály činností v přírodě.
- Úvod k řešení problémových úloh.
- Krátké expedice.
- Skupina je vedena či doprovázena instruktorem.

FÁZE 2:

- Ztížené vnější podmínky pro činnosti v přírodě (např. přechod od klidné vody k tekoucí při kanoistice).
- Ztížené řešení úloh, komplexnější úlohy, navozování skutečných okolností.
- Druhá expedice (dobrodružnější).
- Instruktoři méně zasahují do děje, roste zodpovědnost skupiny.

FÁZE 3:

- Další ztížení činností, např. přechod od jednoduchého výstupu k výstupu s řetěžením (na několik vrcholů za sebou), zvětšování sklonu svahu apod.
- Uplatnění dovedností řešit problémové úkoly při nejnáročnějších programech posledního týdne.
- Závěrečná expedice do odlehlých míst naplánovaná a uskutečněná skupinou.
- Účastníci žádají od instruktorů již pouze pomoc či radu.

OB Kinarut - Asie

▼ EXPEDIČNÍ KURSY

Expediční kursy na vodě i na souši jsou nejnáročnější. Jsou v délce 8, 12 nebo 20 dnů a konají se ve volné, drsné, panenské, divoké přírodě (wilderness), většinou ve skotských horách Highlands, ale též ve Walesu a v anglické jezerní oblasti Lake District. Spí se ve srubech, pod stany, pod širým nebem na hřebenech hor nebo na březích jezer, případně na palubách člunů, často daleko od civilizace v nejkrásnějších koutech Británie i Evropy: národní park Snowdown, ostrov Isle of Skye aj. Účastníci kursů mají možnost objevovat odlehlé ostrovy, zálvy a kotviště i malebné rybářské vesničky. Samotné názvy kursů přitahují: Welsh Wanderer, Highland Rover, Skye Trek, Viking Wayfarer, Scottish Mountain Journey, Scottish Cutter Sail.

Některé kursy umožňují specializovat se na určitý druh dovedností, jako je např. plavba či horolezectví. Další kursy kombinují dvě nebo více činností: kanoistiku, slaňování, horolezení, horskou turistiku. Není nutná žádná předchozí zkušenost, protože na začátku kursu si účastníci osvojují pod vedením instruktorů dovednosti potřebné pro pobyt v přírodě: balit své vybavení, kempovat, orientovat se, základy meteorologie, plánovat výpravu. Postupně, jak se zdokonalují a formuje se jejich tým, přebírají zodpovědnost za plánování, organizaci a průběh činností a celého kursu. U kursů na jachtách se účastníci

